

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

2

betreft
Herziene Modelverordening
voorzieningen huisvesting
onderwijs

ons kenmerk
ECLBR/U201401301
Lbr. 14/059

datum

24 juli 2014

Samenvatting

Voor u ligt de herziene Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Hiermee wordt de gemeenteraad een handvat geboden bij het opstellen van een gemeentelijke verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Deze modelverordening is gebaseerd op de afdelingen 'Voorziening in de huisvesting' van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de Expertisecentra en de Wet op het voortgezet onderwijs. De aanleiding voor de herziening is de Wet tot wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet primair onderwijs BES in verband met de overheveling van taak en budget voor aanpassingen in de onderwijshuisvesting van gemeente naar school. Deze wet is op 6 mei 2014 door de Eerste Kamer aangenomen en treedt in werking met ingang van 1 januari 2015. De publicatie van deze datum in het Staatsblad moet nog plaatsvinden. De wetswijziging betekent voor de gemeenten dat de zorgplicht voor onderhoud en aanpassing van schoolgebouwen vervalt. Vanaf 1 januari 2015 ontvangen de schoolbesturen de hiervoor benodigde vergoeding rechtstreeks van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In relatie met de herziening is besloten de modelverordening tekstueel te herzien en waar mogelijk te dereguleren en vereenvoudigen.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 2
betreft Herziene Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs	ons kenmerk ECLBR/U201401301 Lbr. 14/059	datum 24 juli 2014

Geacht college en gemeenteraad,

1. Aanleiding

Voor u ligt de herziene Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Hiermee wordt de gemeenteraad een handvat geboden bij het opstellen van een gemeentelijke verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Deze modelverordening is gebaseerd op de afdelingen 'Voorziening in de huisvesting' van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet op het voortgezet onderwijs. De aanleiding voor de herziening is de Wet tot wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet primair onderwijs BES in verband met de overheveling van taak en budget voor aanpassingen in de onderwijshuisvesting van gemeente naar school¹. Deze wet is op 6 mei 2014 door de Eerste Kamer aangenomen en treedt in werking met ingang van 1 januari 2015. De publicatie van deze datum in het Staatsblad moet nog plaatsvinden.

De wetwijziging betekent voor de gemeenten dat de zorgplicht voor onderhoud en aanpassing van schoolgebouwen primair en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs vervalt. Voor het voortgezet onderwijs was dat al sinds 1 januari 2005 het geval. Vanaf 1 januari 2015 ontvangen de schoolbesturen de hiervoor benodigde vergoeding rechtstreeks van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In relatie met de herziening is besloten de modelverordening tekstueel te herzien en waar mogelijk te dereguleren en vereenvoudigen.

Hoofdstuksgewijs gaat de ledenbrief in op:

1. Aanleiding
2. Vervolg
3. Wijze van totstandkoming van de modelverordening
4. Wijzigingen ten opzichte van oude modelverordening

---

¹ Kamerstukken II 2012/13, 33 663, nr. 2.

5. Implementatiehandleiding Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs
6. Aanvullende toelichting en voorbeelden
7. Modelbeleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs
8. (Model)verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs
9. Renovatie

Daarnaast zijn er de volgende bijlagen bij deze ledenbrief:

1. Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs (inclusief bijlage I t/m V en modeltoelichting)
2. Modelbeleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs (inclusief bijlage en modeltoelichting)

2. Vervolg

In de eerste weken van september worden bijeenkomsten georganiseerd waarin de gewijzigde modelverordening wordt toegelicht. De voorlichtingsbijeenkomsten zijn gepland op 4 (Zwolle), 8 (Utrecht), 11 (Eindhoven) en 17 (Den Haag) september. Deze bijeenkomsten worden georganiseerd door het Congres- en Studiecentrum van de VNG. Zij zullen de deelnemers aan deze bijeenkomsten op korte termijn benaderen met het verzoek om vragen over de nu toegezonden informatie voorafgaande aan de voorlichtingsbijeenkomsten in te zenden. Deze vragen kunnen dan worden betrokken in de presentatie tijdens de voorlichtingsbijeenkomsten. Daarnaast zal de modelverordening – bij voldoende interesse – onderdeel uitmaken van het programma van de VNG Juridische 2-daagse 2014 (27-28 oktober, Arnhem).

Voor deze voorlichtingsbijeenkomsten kunt u zich aanmelden via www.cs-vng.nl.

3. Wijze totstandkoming van de modelverordening

Deze modelverordening is ontwikkeld in samenwerking met de door de VNG ingestelde klankbordgroep onderwijshuisvesting. Alle opmerkingen zijn verzameld, gewogen en waar mogelijk verwerkt in de modelverordening.

In relatie met de noodzakelijke aanpassing van de modelverordening als gevolg van de genoemde wetswijziging is besloten de bestaande modelverordeningen te vereenvoudigen en tekstueel te herzien. De modelverordening is in mei/juni 2014 besproken in de Commissie Onderwijs, Cultuur en Sport en de Adviescommissie Gemeenterecht en vervolgens vastgesteld door de directieraad. De nu voorgestelde wijzigingen zijn besproken met de PO-Raad en VO-raad. Beide organisaties hebben meegedeeld te kunnen instemmen met de voorgenomen wijziging. Ondanks deze instemming is het noodzakelijk dat u de voorgenomen wijziging van de verordening voorlegt aan de schoolbesturen in het kader van het 'op overeenstemming gerichte overleg' en adviseren wij u de verordening voor 1 januari 2015 door de gemeenteraad te laten vaststellen.

4. Wijzigingen ten opzichte van oude modelverordening

Wijzigingen als gevolg van de wetswijziging

De wetswijziging betekent dat in de modelverordening vervallen de bepalingen die betrekking hebben op onderhoud en aanpassen van schoolgebouwen en lokalen bewegingsonderwijs. Dit betreft de volgende bepalingen uit de oude modelverordening:

- artikel 2, onderdelen b en c;
- artikel 7, lid 2, onder c.2;
- bijlage I, deel A, onder 1.9, 1.10, 2.9 en 2.10;
- bijlage I, deel B, onder 1.9, 1.10, 2.9 en 2.10,
- bijlage V, onder 1, 2.2 en 2.3.

Algehele herziening verordening

Voor de algehele herziening van de modelverordening is uitgangspunt dat de modelverordening wordt beperkt tot die zaken die in de onderwijswetten worden gevraagd. Als gevolg hiervan is o.a. het artikel dat de mogelijkheid bood om een krediet 'Bouwvoorbereiding' aan te vragen niet meer in de modelverordening is opgenomen. In plaats daarvan is nu in artikel 3 van de modelverordening opgenomen de mogelijkheid dat een schoolbestuur een voorbereidingskrediet aanvraagt. In de verdere toelichting wordt per artikel ingegaan op de aangebrachte wijzigingen. Daarnaast zijn de bijlagen van de modelverordening herzien. De bijlagen waren tot op heden per onderwijssector opgesteld. Nu vanaf 1 januari 2015 geen onderscheid meer bestaat tussen de voorzieningen die een bevoegd gezag van een school voor primair onderwijs, speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs bij de gemeente kan aanvragen zijn in de nu aangeboden modelverordening de bijlagen I, III en IV opgesteld op basis van de voorzieningen. Voor zover de criteria die van toepassing zijn voor het beoordelen en vaststellen van de noodzaak van de voorziening niet gelijk zijn, zijn de verschillen tussen de voorzieningen opgenomen. Tot slot is gekozen voor een algehele tekstuele herziening van de modelverordening.

5. Implementatiehandleiding Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs

Algemeen: De Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs kent een aantal artikelen waar het aan individuele gemeenten is om een keuze te maken. Naast de leeswijzer bovenaan de modelverordening is deze implementatiehandleiding opgesteld om te helpen bij het maken van die keuzes.

Het kan gaan om 'invulbepalingen' en bepalingen die als 'facultatief' zijn aangemerkt (deze laatste zijn te herkennen aan de cursieve tekst). Uiteraard is het gehele model in zekere zin facultatief. Facultatief zoals aangeduid in het model betekent echter dat de keuze om die onderdelen uit het model in de gemeentelijke verordening op te nemen een bewuste keuze van een individuele gemeente moet zijn. In het model is er voor gezorgd dat gemeenten die deze bepalingen niet overnemen niet in de problemen komen met de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet op het voortgezet onderwijs, voor zover deze gemeenten verplicht zijn bepaalde zaken te regelen. Daarnaast is er in het model voor gezorgd dat met het niet overnemen van de facultatieve bepalingen de systematiek van de verordening niet doorbroken wordt.

Gemeenten die ervoor kiezen om de facultatieve bepalingen niet, of in gewijzigde vorm over te nemen, of deze aan te vullen, moeten er zelf scherp op zijn dat deze keuzes zowel in lijn zijn met de onderwijswetten, als dat deze stroken met de systematiek van de bepalingen die wel overgenomen worden. Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden kan het noodzakelijk zijn om artikelen of artikelleden te vernummern. Verder is de toelichting grotendeels zo opgesteld dat gemeenten deze kunnen overnemen als ze ook de bepaling waar deze bij hoort overnemen. Afhankelijk van de gemaakte keuzes zullen dus ook bepaalde onderdelen van de toelichting wel of juist niet geschikt zijn voor overname. Toelichting bij facultatieve bepalingen is eveneens als facultatief aangemerkt (lees: cursief gemaakt).

De verschillende onderwijssectoren: In de modelverordening zijn alle onderwijssectoren opgenomen en in de tekst van de verschillende artikelen staat dan bijvoorbeeld het volgende: school voor basisonderwijs[, *de speciale school voor basisonderwijs, de school voor speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs of de school voor voortgezet onderwijs*,]. Ook volledige artikelen of andersluidende zinsneden kunnen als facultatief aangemerkt zijn (lees: cursief gemaakt zijn) als deze enkel op andere onderwijssectoren zien dan het basisonderwijs. De cursieve tekst moet uitsluitend worden overgenomen – en enkel voor zover – die onderwijssectoren in de gemeente aanwezig zijn. Is in de gemeente uitsluitend basisonderwijs gehuisvest dan kunnen dus alle andere onderwijssectoren vervallen. Naast directe verwijzingen naar onderwijssectoren, zijn er ook indirecte verwijzingen. Dan gaat het bijvoorbeeld om voorzieningen die enkel voor andere onderwijssectoren dan het basisonderwijs toegekend kunnen worden (zoals leer- en hulpmiddelen). Ook hier geldt dat als in de gemeente uitsluitend basisonderwijs gehuisvest is, deze bepalingen of zinsneden achterwege kunnen blijven.

Data, termijnen en afstanden: Waar in de oude modelverordening veel data, termijnen en afstanden al van te voren ingevuld waren, laat de nieuwe modelverordening gemeenten de ruimte om deze af te stemmen op de eigen wensen en het eigen proces. Er zijn veelal suggesties gedaan.

Artikel 1. Begripsbepalingen: In de begripsbepalingen moeten uitsluitend die begrippen worden opgenomen – en enkel voor zover – die voor de gemeente van toepassing zijn. Met betrekking tot de verschillende onderwijssectoren wordt naar hierboven verwezen, met de kanttekening dat bijvoorbeeld ook een begrip als tijdelijke nevenvestiging niet overgenomen hoeft te worden als er in de gemeente geen school voor voortgezet onderwijs gehuisvest is. Verder hoeven bijvoorbeeld de verwijzingen naar het voorbereidingskrediet niet overgenomen te worden als het facultatieve artikel 3 niet overgenomen wordt.

Artikel 2. Omschrijving voorzieningen in de huisvesting: De voorzieningen die niet op alle sectoren van toepassing zijn, te weten inrichting met leer- en hulpmiddelen (onderdeel a, onder 6°), een bad voor watergewinning of hydrotherapiebad (onderdeel a, onder 8°) en huur sportterreinen (onderdeel c), zijn als facultatief aangemerkt. Als deze voor de gemeenten relevant zijn, dan moeten deze delen overgenomen worden.

Artikel 3. Voorbereidingskrediet. Artikel 3 is als facultatief aangemerkt, omdat niet alle gemeenten de optie van een voorbereidingskrediet in het leven willen roepen. Het voorbereidingskrediet stelt het bevoegd gezag in staat om vooruitlopend op het indienen van een aanvraag voor het bekostigen van een voorziening een bouwplan en kostenbegroting te ontwikkelen. Het voorbereidingskrediet wordt vooruitlopend op het toekennen van het totale investeringsbedrag beschikbaar gesteld. Als het artikel wordt overgenomen, dan moeten tevens de daarop betrekking hebbende als facultatief aangemerkte delen van de artikelen 4, derde lid, en 7, eerste lid, onderdeel e, onder 3°, overgenomen worden.

Artikel 4. Vaststelling vergoeding voorzieningen: In het eerste lid moet ingevuld worden voor welke voorzieningen de vergoeding wordt vastgesteld overeenkomstig de in bijlage IV opgenomen normbedragen. Voor de overige voorzieningen – als die er zijn – wordt de vergoeding vastgesteld op de feitelijke kosten (tweede lid). Wordt gekozen om alle voorzieningen te bekostigen op basis van de feitelijke kosten, dan vervallen het tweede lid, bijlage IV en alle verwijzingen naar bekostiging op basis van feitelijke kosten en bijlage IV.

Als er voor gekozen is om artikel 3 over te nemen, dan moet in het derde lid het percentage van het geraamde investeringsbedrag waarop de vergoeding voor een voorbereidingskrediet wordt vastgesteld bepaald worden.

Artikel 7. Inhoud aanvraag; gelegenheid tot aanvullen aanvraag; niet behandelen onvolledige aanvraag: Het bevoegd gezag moet de aanvraag voor het bekostigen van bepaalde voorzieningen onderbouwen met in ieder geval een leerlingenprognose. Om welke voorzieningen het gaat moet in het eerste lid, onderdeel e, onder 1° ingevuld worden. Uitgangspunt van de modelverordening is dat het bevoegd gezag verantwoordelijk is voor het opstellen van een leerlingenprognose. De modelverordening geeft de mogelijkheid dat voor het basisonderwijs wordt besloten dat niet het bevoegd gezag, maar het college verantwoordelijk is voor het opstellen en actualiseren van de leerlingenprognose (eerste lid, onderdeel e, onder 1°, laatste facultatieve deel).

Artikel 33 en 34. Intrekken oude verordening en inwerkingtreding en citeertitel: Deze artikelen dienen beide ingevuld te worden. Aangezien de wetswijziging waarop de herziene modelverordening voortborduurde op 1 januari 2015 in werking zal treden, moet de verordening op diezelfde datum in werking treden.

Bijlage I, deel A, A.8 Medegebruik: In het tweede lid dient gekozen te worden tussen een afstandscriterium – dat dan ook nader bepaald dient te worden – of andere (eigen) criteria. In de modelverordening wordt voor het afstandscriterium aangesloten bij de tekst van de Modelverordening leerlingenvervoer.

Het derde lid is als facultatief aangemerkt, omdat het niet noodzakelijk is te bepalen dat medegebruik beperkt blijft tot een – nader te bepalen – bepaald aantal gebouwen. Sommige gemeenten beperken het aantal gebouwen medegebruik omdat het vanuit onderwijskundig oogpunt niet wenselijk wordt geacht dat een school is gehuisvest in meerdere gebouwen. In dat geval wordt er bijvoorbeeld gekozen medegebruik te beperken tot maximaal één gebouw, of medegebruik pas als er minimaal twee groepen gehuisvest worden.

Bijlage I, deel B, B.1 Nieuwbouw, vervangende nieuwbouw, uitbreiding en ingebruikneming:

In deze bijlage moeten worden opgenomen de afstandscriteria die worden gehanteerd bij het beoordelen van de noodzaak van een voorziening huisvesting onderwijs lokaal bewegingsonderwijs. De afstandscriteria zijn gekoppeld aan het aantal klokuren bewegingsonderwijs waarvoor de voorziening noodzakelijk is.

Bijlage III, deel A – Vaststellen capaciteit: Uitgangspunt is dat de gemeente de actuele bruto vloeroppervlakte heeft geregistreerd. Vanuit dit uitgangspunt is het de vraag of het noodzakelijk is dat een bevoegd gezag bij iedere aanvraag voor het bekostigen van een voorziening huisvesting onderwijs de capaciteit van het schoolgebouw moet opgeven. Als aan de registratie van de juiste gegevens getwijfeld wordt kunnen gemeente en schoolbesturen overeenkomen dat een ‘nulmeting’ wordt uitgevoerd en op basis van de ‘nulmeting’ de bruto vloeroppervlakte van het schoolgebouw definitief wordt vastgesteld. Wordt tussen het college en bevoegde gezagsorganen overeenstemming bereikt over de definitieve bruto vloeroppervlakte die wordt geregistreerd, dan kan de tekst van bijlage III, deel A, worden herzien in bijvoorbeeld de volgende tekst: De capaciteit van gebouwen wordt vastgesteld op met de bevoegde gezagsorganen overeengekomen bruto vloeroppervlakte en geregistreerd in de gemeentelijke basisadministratie.

Bijlage IV, F. Vergoeding feitelijke kosten: De kosten van de architect en het bouwkundig toezicht maken geen onderdeel uit van de ontvangen offertes voor het herstel als gevolg van een constructiefout of andere schade. Ook bij het vaststellen van deze niet genormeerde kosten moet rekening worden gehouden met de kosten van technische advisering.² De gemeenteraad kan voor deze vergoeding een vast bedrag opnemen, of een percentage van de goedgekeurde offerte. Ook kan de gemeenteraad een staffel opnemen op basis van de hoogte van de bekostiging.

6. Aanvullende toelichting en voorbeelden

Algemeen

In de vorige paragraaf is een toelichting opgenomen bij de artikelen waar keuzes gemaakt moeten worden bij het implementeren van de modelverordening. In deze paragraaf worden een aantal andere onderdelen uit de modelverordening toegelicht en/of voorzien van voorbeelden. Het gaat hier niet om keuzemogelijkheden

---

² BD3606 Raad van State, 200705694/1.

Artikel 13. Overleg wijze van uitvoering

In het overleg over de uitvoering van het programma wordt o.a. besproken het feit dat het college in de procedure tot het goedkeuren van het bouwplan en de kostenraming kan toetsen of zich nieuwe feiten en omstandigheden voordoen. Dit kan voor het college aanleiding zijn te besluiten het eerder genomen besluit te herzien.

Voorbeeld:

Op het programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2016 is opgenomen een voorziening die is gebaseerd op het aantal leerlingen (250) op de teldatum 1 oktober 2014 en de op grond van de leerlingenprognose verwachte toename van het aantal leerlingen in de komende jaren. Op de teldatum 1 oktober 2015 blijkt dat het aantal leerlingen niet is toegenomen maar gedaald naar 230. Op grond van deze afwijkende ontwikkeling kan het college op dat moment het eerder genomen besluit heroverwegen. Een andere mogelijkheid is dat de toegekende (vervangende) nieuwbouw of uitbreiding kan worden gerealiseerd in een schoolgebouw dat aan het college is overgedragen, maar dat niet bekend was op het moment dat het programma is vastgesteld.

Paragraaf 4.1 Medegebruik voor onderwijs of educatie

De procedure voor het vorderen van medegebruik is als volgt:

- college ontvangt een aanvraag om bekostiging van de uitbreiding van een basisschool voor het programma;
- in bijlage I onder A.8, tweede lid is gesteld dat de uitbreiding niet wordt bekostigd als er binnen een nader bepaalde afstand (bijvoorbeeld over een voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg) sprake is van leegstand waar medegebruik kan plaatsvinden;
- het college heeft, op grond van artikel 23 (omschrijving leegstand) vastgesteld dat binnen de in de verordening opgenomen afstand geschikte leegstand aanwezig is;
- het college heeft, op grond van artikel 24, en aan de hand van de binnen de gemeente geregistreerde gegevens, vastgesteld dat leegstand door het bevoegd gezag niet aan een andere school in medegebruik is gegeven;
- op grond van artikel 5 moet een bevoegd gezag aan het college melden alle zaken die van belang zijn voor het uitvoeren van de verordening, dus ook als er sprake is van medegebruik dat in onderling overleg is geregeld;
- is er wel sprake van medegebruik maar heeft het bevoegd gezag dit niet gemeld bij de gemeente, komt dit in het overleg rond het vorderen wel naar voren
- het college overlegt, op grond van artikel 25, met het bevoegd gezag dat de aanvraag heeft ingediend en met het bevoegd gezag waarvan leegstand gevorderd wordt, voordat het overleg als bedoeld in artikel 10 plaatsvindt;
- het college deelt in het overleg als bedoeld in artikel 10 mede dat zij voornemens is om de wettelijke weigeringsgrond genoemd in artikel 100, lid 1, onder d, WPO toe te passen (de aanvraag wordt geweigerd als er door middel van medegebruik in de huisvestingsbehoefte kan worden voorzien) en dat hierover overleg heeft plaatsgevonden met de betreffende bevoegde gezagsorganen;
- het college voorziet in de aanvraag voor bekostiging door het toepassen van artikel 25;

- het college neemt in de beschikking aan het bevoegd gezag dat de uitbreiding heeft aangevraagd op dat 'de aangevraagde voorziening wordt afgewezen en in plaats daarvan medegebruik in een nader bepaald gebouw wordt toegekend', en
- het bevoegd gezag waarvan leegstand gevorderd wordt ontvangt van het college, op grond van artikel 28, een vorderingsbeschikking.

Artikel 26. Vergoeding

Het vaststellen van de vergoeding bij medegebruik is geen verantwoordelijkheid van het college. Het bevoegd gezag dat een deel van het schoolgebouw in medegebruik heeft gegeven en het bevoegd gezag dat medegebruiker is moeten in onderling overleg de hoogte van de vergoeding vaststellen. Uitgangspunt is het doorberekenen van de werkelijke exploitatiekosten, waarbij rekening kan worden gehouden met het feit dat de medegebruiker een deel van die kosten (bijv. schoonhouden) voor eigen rekening neemt. De werkelijke kosten worden bepaald op basis van het aantal m² medegebruik.

Voorbeeld:

- bruto vloeroppervlakte schoolgebouw is 1.250 m²;
- medegebruik is 200 m²;
- totale exploitatiekosten bedragen €50.000,

kosten medegebruik zijn $€50.000 \div 1.250 \times 200 = €8.000$.

Artikel 27. Medegebruik voor culturele, maatschappelijke en recreatieve doeleinden

In tegenstelling tot medegebruik voor een onderwijsinstelling kan het bevoegd gezag waarvan een deel van het schoolgebouw voor de genoemde activiteiten in medegebruik wordt gegeven zelfstandig de hoogte van de bijdrage in de exploitatiekosten vaststellen.

Artikel 29. Staat van onderhoud

Achterstallig onderhoud is in principe aan de orde als blijkt dat bepaalde zaken bouwkundig in zo'n slechte staat verkeren dat dit al had moeten zijn uitgevoerd, men constateert bijvoorbeeld vervolgschade. Is het onderhoud uitgevoerd op basis van een meerjarenonderhoudsplan, dan is over het algemeen geen sprake van achterstallig onderhoud.

Voorbeeld:

- in de meerjarenonderhoudsplanning (MOP) is opgenomen dat een schilderbeurt over één jaar moet worden uitgevoerd;
- uit de schouwing van het gebouw blijkt ook niet dat dit schilderwerk eigenlijk al had moeten plaatsvinden (MOP is en blijft een indicatie met een indicatief jaar van uitvoering),
- conclusie is dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud.

Blijkt echter dat het schilderwerk in zo'n slechte staat verkeert dat het schilderwerk al had moeten zijn uitgevoerd, dan is sprake van een andere situatie en is sprake van achterstallig onderhoud.

Bijlage I – A.10 Vervangen of herstel van schade aan gebouw, onderwijsleerpakket en meubilair in geval van bijzondere omstandigheden

Vervangen of herstel van schade in geval van bijzondere omstandigheden is van toepassing als het bevoegd gezag geconfronteerd wordt met schade als gevolg van bijv. vandalisme, ruitbreuk, storm, inbraak, brand etc. en deze schade niet is te verhalen op een derde (daderaansprakelijkheid). Bij het bepalen van de omvang van de bekostiging wordt rekening gehouden met de situatie van de school. Bij het bekostigen van vervanging van (een deel van) het schoolgebouw na een brand kan bijvoorbeeld het totaal afgebrande schoolgebouw, dat geschikt was voor het huisvesten van 250 leerlingen (genormeerde bruto vloeroppervlakte 1.458 m²) worden vervangen door een schoolgebouw met minder bruto vloeroppervlakte, omdat is vastgesteld dat het aantal leerlingen dat op de betreffende school staat ingeschreven bijv. 210 leerlingen bedraagt en uit de prognose blijkt dat het onwaarschijnlijk is dat de school de eerste vijftien jaren door meer dan 200 leerlingen wordt bezocht. Ook kan het college in plaats van nieuwbouw een ander schoolgebouw toewijzen.

Bijlage II – Prognosecriteria

De VNG heeft in samenwerking met de besturenorganisaties voor het openbaar en bijzonder onderwijs een programma van eisen voor het opstellen van een leerlingenprognose opgesteld. Dit programma van eisen hebben de gemeenten ontvangen als bijlage bij de ledenbrief 99/136. Daarnaast is het programma van eisen beschikbaar via <http://www.schoolmanagementtotaal.nl/service/socialmedia/programma-van-eisen-leerlingenprognoses>. Het programma van eisen is zeer gedetailleerd, tot op het niveau van de vereiste rekenregels. De prognoseprogrammatuur moet voldoen aan deze eisen om te komen tot de leerlingenprognose die op grond van de verordening wordt geëist. Het gaat dan om een beschrijving van definities, begrippen en formules die per onderwijssector leiden tot het hanteren van de juiste basisgeneraties en daarmee tot een geprognosticeerd aantal leerlingen van de school.

Het programma van eisen voor de leerlingenprognose wordt ook door de minister van OCW gehanteerd voor het beoordelen van een aanvraag voor het stichten van een nieuwe school (Plan van Scholen). Zie 'Regeling van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap nr. OND/ODS-2013/47687 M, houdende de vaststelling van prognosemodellen in het primair onderwijs (Regeling modelprognose primair onderwijs 2013)'.

Omdat bijlage II onderdeel is van de verordening maakt het vaststellen van het programma van eisen voor de leerlingenprognose onderdeel uit van het 'op overeenstemming gericht overleg' op lokaal niveau.

Bijlage III – Criteria vaststellen capaciteit, ruimtebehoefte en aanvullende ruimtebehoefte

Deel B – Vaststellen ruimtebehoefte

B.1.1 School voor basisonderwijs

De ruimtebehoefte van de school voor basisonderwijs is opgebouwd uit de basisruimtebehoefte en de aanvullende ruimtebehoefte. De basisruimtebehoefte bestaat uit de vaste voet (200 m²) en de som van het aantal ongewogen leerlingen dat op de school voor basisonderwijs is ingeschreven vermenigvuldigd met 5,03 m² per leerling. Aanspraak op aanvullende ruimtebehoefte bestaat als op de school 'gewichtleerlingen' staan ingeschreven. De aanvullende ruimtebehoefte is afhankelijk van de 'gewichtensom'. De som van de basisruimtebehoefte en de aanvullende ruimtebehoefte is de totale ruimtebehoefte. Voorbeeld op basis van 250 leerlingen, waarvan 75 leerlingen met gewicht 0,30 en 75 leerlingen met gewicht 1,20:

Berekening ruimtebehoefte:

-	basisruimtebehoefte is 200 + 5,03 x 250	1.457,50 m ²
-	aanvullende ruimtebehoefte:	
	75 leerlingen met gewicht 0,30, ongecorrigeerde gewichtensom	22,5
	75 leerlingen met gewicht 1,20, ongecorrigeerde gewichtensom	<u>90</u>
	totaal ongecorrigeerde gewichtensom	112,5
	correctie gewichtensom 6% van 250	<u>15</u>
	gecorrigeerde gewichtensom	97,5
-	97,5 * 1,40	<u>136,50 m²</u>
	Totale ruimtebehoefte, incl. speellokaal	1.594 m ²
		=====

B.1.2 Speciale school voor basisonderwijs

De basisruimtebehoefte bestaat uit een vaste voet (250 m²) en de som van het aantal leerlingen dat op de speciale school voor basisonderwijs is ingeschreven, vermenigvuldigd met 7,35 m² per leerling.

Voorbeeld op basis van 80 leerlingen: ruimtebehoefte is 250 + 7,35 x 80 = 838 m²

B.1.4 School voor voortgezet onderwijs

De basisruimtebehoefte bestaat uit een vaste voet, vermeerderd met de som van het aantal leerlingen vermenigvuldigd met de m² bruto vloeroppervlakte per leerling, die geldt voor de onderwijsrichting waarop de leerling staat ingeschreven. De vaste voet wordt toegekend voor de hoofdvestiging van de school voor voortgezet onderwijs, de nevenvestiging met spreidingsnoodzaak en de leerwegen in het vmbo.

Voorbeeld:

Het Lokale Lyceum is een hoofdvestiging en heeft geen afdeling waarin de beroeps-gerichte leerweg wordt aangeboden.

Ruimtesoort	Leerweg	Ruimtetype	BVO/II	Aantal leerlingen	BVO
Vaste voet	-	-	-	-	980
Onderbouw	-	Algemene ruimte	6,02	100	602

avo/vwo	-	Algemene ruimte	5,69	200	1.138
Totaal	-			300	2.720

Deel D – Minimumnormen bij het realiseren van nieuwe voorzieningen

De minister van OCW heeft in het Uitvoeringsbesluit voorzieningen in de huisvesting PO/VO minimale oppervlakte eisen gepubliceerd die sterk afwijken van de normering die in de modelverordening is opgenomen. Deze afwijking is het gevolg van de aanpassing die in de modelverordening zijn opgenomen als gevolg van de onderwijskundige ontwikkelingen (zie de ledenbrieven van 16 augustus 2002, Lbr.02/104 en 6 augustus 2003, Lbr. 03/97).

Bijlage IV – Normbedragen voor vergoeding en indexering

De in dit hoofdstuk opgenomen normbedragen zijn bijgesteld ten behoeve van de vergoedingen voor 2014.

Voor het vaststellen van de vergoeding voor de bouwkosten en de eerste inrichting van een school voor voortgezet onderwijs moet eerst het verschil tussen de bruto vloeroppervlakte van de algemene en specifieke ruimte, de werkplaatsen en de werkplaatsen consumptief worden vastgesteld. Daarna wordt per onderdeel het bedrag van de vergoeding vastgesteld.

- Modelberekening vergoeding bouwkosten

	Huidige capaciteit	Nieuwe capaciteit	Vershil	Bedrag per m2	Totaal
- bvo algemene en specifieke ruimte	... m ²	... m ²	... m ²		
- bvo werkplaatsen	... m ²	... m ²	... m ²		
- bvo werkplaatsen consumptief	... m ²	... m ²	... m ²		
- Totaal	... m ²	... m ²	... m ²		

Het berekende bedrag moet vervolgens nog worden verhoogd met de vergoedingen voor de sectieafhankelijke en de aanvullende kosten.

- Modelberekening vergoeding eerste inrichting

	Huidige capaciteit	Nieuwe capaciteit	Vershil	Bedrag per m2	Totaal
- algemene ruimte	... m ²	... m ²	... m ²		
- specifieke ruimte	..... m ²	..... m ²	..... m ²		
- (Uiterlijke) verzorging/mode en commercie	... m ²	... m ²	... m ²		
- Handel/verkoop administratie	... m ²	... m ²	... m ²		
- Praktijkonderwijs	... m ²	... m ²	... m ²		

-	Werkplaatsen					
-	Techniek Algemeen	... m ²	... m ²	... m ²		
-	Consumptief	... m ²	... m ²	... m ²		
-	Grafische Techniek		... m ² ... m ²	... m ²		..... m ²
-	Landbouw	... m ²	... m ²	... m ²		
	Totaal	... m ²	... m ²	... m ²		

G. Huur sportvelden

De vergoeding voor het gebruik van een sportveld door een school voor voortgezet onderwijs is bedoeld als compensatie van de investeringskosten. De vergoeding wordt, op basis van 20 klokuren gebruik sportveld per week als volgt berekend: 20 klokuren x € 20,94 = € 418,80. De uitkomst wordt niet vermenigvuldigd met 8 weken. De aanspraak op vergoeding bestaat uitsluitend als de school voor voortgezet onderwijs niet beschikt over een eigen sportveld en geen gebruik maakt van een sportveld dat door de gemeente is gefinancierd. Dit kan dus ook betrekking hebben op een sportveld waarvan de gemeente het beheer en de exploitatie heeft overgedragen aan bijv. een sportvereniging.

Bij gebruik van een gemeentelijk sportveld, of van een sportveld van een derde kan door de exploitant een exploitatiekostenvergoeding worden doorberekend aan de school voor voortgezet onderwijs, deze komt volledig voor rekening van de school voor voortgezet onderwijs.

7. Modelbeleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs

In de afgelopen periode zijn meerdere vragen gesteld rond het berekenen van de klokuren bewegingsonderwijs van de scholen voor primair en (voortgezet) speciaal onderwijs. Op dit punt is de bijlage bij de beleidsregel aangepast en aangevuld met de basisuitgangspunten voor het berekenen van de klokuren. Ook de citeertitel is aangepast (was Modelbeleidsregel voor bekostiging gymnastiekruimte voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs 2008).

8. (Model)verordening materiele financiële gelijkstelling onderwijs

Onderhoud en aanpassen lokalen bewegingsonderwijs

Als gevolg van de wetwijziging die per 1 januari 2015 in werking treedt is vanaf de genoemde datum onderhoud en aanpassen van de lokalen bewegingsonderwijs van de scholen voor basisonderwijs, speciale scholen voor basisonderwijs, scholen voor speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs geen voorziening huisvesting onderwijs meer. Deze activiteiten worden vanaf 1 januari 2015 gerekend worden tot de materiele instandhouding. Op grond van artikel 117 lid 3 WPO en artikel 115 lid 3 WEC zijn burgemeester en wethouders verplicht vast te stellen de hoogte van de bekostiging materiele instandhouding waarop een bevoegd gezag van een niet door de gemeente in stand gehouden school voor basisonderwijs, speciale school voor basisonderwijs, school voor speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs aanspraak maakt. Dit betekent dat de vergoeding voor de vaste en variabele kosten, zoals die in de

modelbeleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs is opgenomen, met ingang van 1 januari 2015 niet alleen met de prijsindex moet worden verhoogd, maar ook met een extra bedrag voor het onderhoud en aanpassen van die activiteiten die tot 1 januari 2015 een voorziening huisvesting onderwijs zijn. Vastgesteld is dat door de grote verscheidenheid in bruto vloeroppervlakte van de lokalen bewegingsonderwijs het bedrag waarmee de vergoeding materiële instandhouding moet worden verhoogd moeilijk is vast te stellen. Daarnaast zou de vergoeding dan worden gekoppeld aan het aantal klokuren gebruik in plaats van aan de bruto vloeroppervlakte van het gebouw. Omdat onderhoud en aanpassen van de lokalen bewegingsonderwijs als voorziening huisvesting onderwijs tot 1 januari 2015 voor 100% wordt bekostigd door de gemeente, is besloten niet het vergoedingsbedrag materiële instandhouding aan te passen, maar het bekostigen van het onderhoud en aanpassen van de activiteiten die voorheen een voorziening huisvesting onderwijs waren onder te brengen in de (model)verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs. Schoolbesturen die aanspraak maken op het bekostigen van onderhoud en aanpassen lokalen bewegingsonderwijs kunnen, om voor een vergoeding in aanmerking te komen, een aanvraag indienen.

Bouwvoorbereiding

In de herziene Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs is vervallen de mogelijkheid tot het aanvragen van het bekostigen van 'bouwvoorbereiding' omdat dit geen voorziening huisvesting onderwijs is. De gemeenten kunnen desondanks besluiten de kosten van bouwvoorbereiding wel te bekostigen. Het bekostigen van deze activiteiten moet dan plaatsvinden via de verordening materiële financiële gelijkstelling. Het verschil tussen het in de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs opgenomen voorbereidingskrediet en de kosten bouwvoorbereiding blijkt uit onderstaande:

- bevoegd gezag dient voor bijvoorbeeld 31 januari³ een aanvraag bouwvoorbereiding in bij het college;
- de aanvraag vermeldt dat het bevoegd gezag voornemens is een schoolgebouw te realiseren in bijvoorbeeld een nog te bouwen wijk of in het kader van de herstructurering van een gebied en wil (laten) onderzoeken of dit mogelijk is en welke omvang de voorziening dan zal moeten hebben;
- college neemt in de loop van het jaar 2015 een positief besluit op de ingediende aanvraag;
- bekostiging wordt met ingang van 1 januari 2016 beschikbaar gesteld;
- in de loop van het jaar 2016 start het onderzoek en wordt voor 31 januari 2016 afgerond;
- de rapportage geeft aan dat een nieuwe school gerealiseerd kan worden;

---

³ De exacte datum zal afhangen van wat in de verordening is 'ingevuld'.

- schoolbestuur dient voor [datum (bijvoorbeeld 31 januari 2017)] een aanvraag in voor het bekostigen van de voorziening huisvesting onderwijs 'vervangende nieuwbouw';
- college besluit de aangevraagde voorziening op te nemen op het programma 2018;
- schoolbestuur vraagt aan het college een voorbereidingskrediet om te kunnen starten met het ontwikkelen van een bouwplan.

9. Renovatie

Renovatie is geen voorziening huisvesting onderwijs. Door de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is dit ook als zodanig erkend in de toelichting bij de voorgenomen wetswijziging. Achtergrond is dat onderhoudsactiviteiten die op dit moment behoren tot de gemeentelijke zorgplicht vallen onder het begrip 'renovatie'. Te denken valt aan o.a. het vervangen van de kozijnen, leidingen, dak, etc. en de vergoeding voor functionele verbeteringen. De rijksvergoeding voor deze activiteiten wordt met ingang van 1 januari 2015 ondergebracht in de vergoeding materiele instandhouding, die de bevoegde gezagsorganen rechtstreeks van de minister van OCW ontvangen. Desondanks wordt door de staatssecretaris verondersteld dat gemeenten en schoolbesturen in goed onderling overleg komen tot een nadere regeling rond het bekostigen van renovatie. Wij wijzen u op een recente uitspraak van de Raad van State (11 juni 2014, 201307854/1). In deze uitspraak komt naar voren dat het college terecht heeft besloten de noodzaak van vervangende nieuwbouw uitsluitend te toetsen aan de criteria die zijn opgenomen in bijlage I en geen rekening hoeft te houden met de geraamde kosten van onderhoud en aanpassen.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

b.a.

drs. C.J.G.M. de Vet
Lid directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.